

Ikterus upptäckt på BVC

Sammanfattning

De ikteriska barn som har en förhöjd andel av konjugerat bilirubin (det vill säga mer än 20 procent av totalt bilirubin) har definitionsmässig spädbarnskolestas och måste omgående handläggas utifrån detta. Detta är viktigt dels för att identifiera allvarliga behandlingskrävande tillstånd och dels för att minimera riskerna för komplikationer såsom blödningar orsakade av K-vitaminbrist.

Dokumentet beskriver hur barn med ikterus upptäckt på BVC (barnvårdscentral) hanteras inom barn- och ungdomskliniken, SÄS.

Bakgrund

Information från Rikshandboken Barnhälsovård;

”Det är viktigt att bedöma såväl färgen på ögonvitorna som hudfärgen med barnet helt avklätt i neutralt ljus, gärna vid ett fönster. Konstgjort ljus och gulmålade väggar kan förvilla. Avföringens färg har stor betydelse – avfärgad avföring som saknar den normala gallans gula pigment bör föranleda tidig provtagning för bestämning av såväl konjugerat som totalt bilirubin hos ett gult barn”.

Vanligtvis försvinner fysiologisk gulsot under andra levnadsveckan. En liten del av barnen förblir gula även efter den andra levnadsveckan. Vid denna ålder, och absolut senast vid 3 veckors ålder, är det mycket viktigt att initiera blodprovstagning för bestämning av nivåerna av både totalt och konjugerat bilirubin.

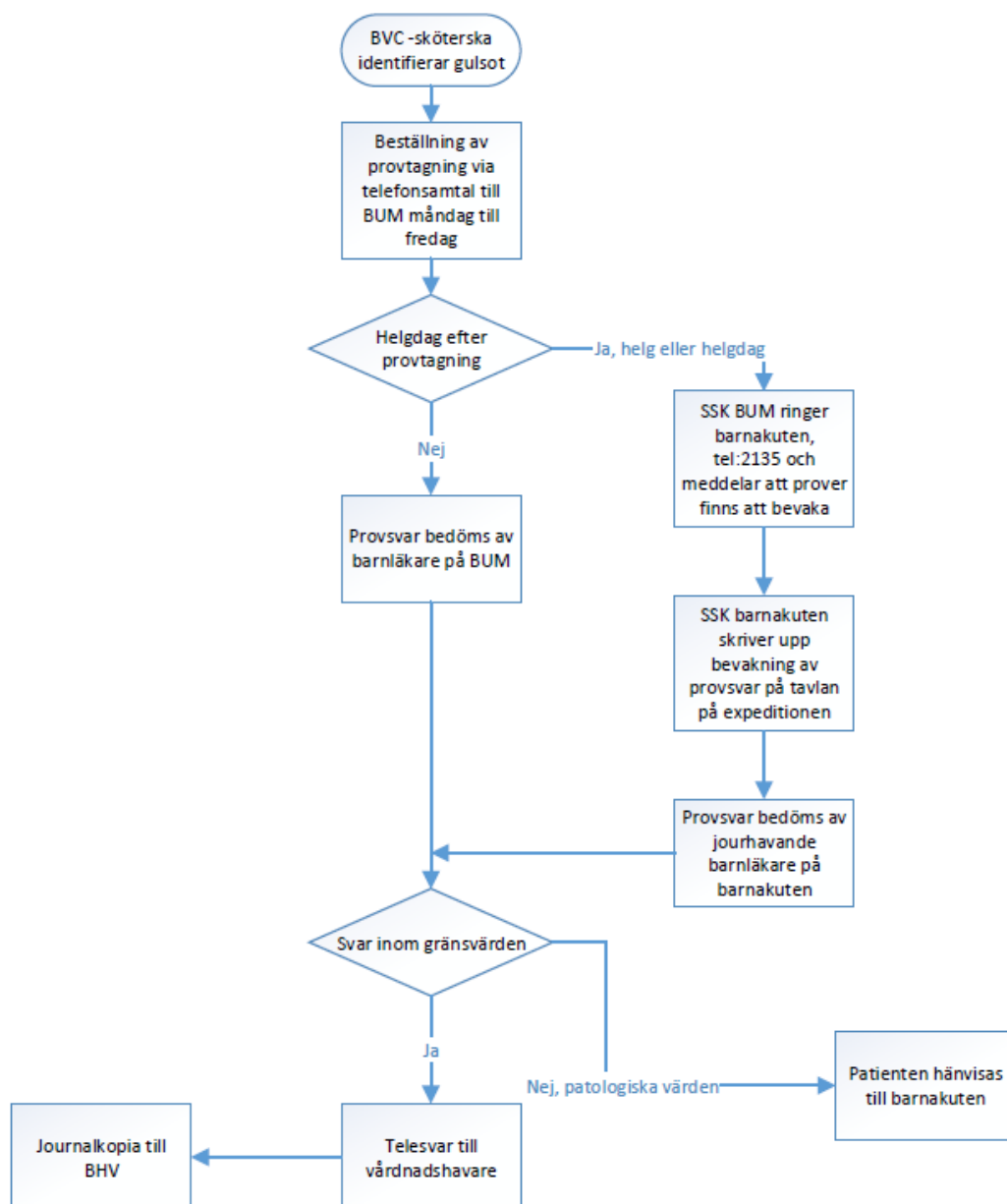
Förutsättningar

En barnläkares bedömning behövs för att utreda såväl konjugerad som okonjugerad hyperbilirubinemi.

Genomförande

BVC-sköterskan bedömer att blodprovstagning behövs för att kontrollera barnets bilirubinvärde vid kraftig gulsot eller en kvarstående gulsot vid tre veckors ålder. Bedömningen har skett utifrån att;

- barnet är gul i hud och eventuellt ögonvitor
- barnet är friskt
- barnet är piggt
- barnet äter bra
- barnet ökar i vikt
- barnet har en normal avföring

RIKTLINJE

Fastställdedatum
2019-10-17
Gäller fr.o.m.
2019-10-15
Gäller inom
Barn- och ungdomsklinik

Barium-id
40771
Gäller t.o.m.
2021-10-15

Sida
3 (4)
Utgåva
2

Provtagning sker i första hand på BUM (barn- och ungdomsmedicinmottagning) och svaret bedöms av läkare på BUM. Om provtagning sker på en fredag, eller dag innan helgdag, ska bedömning av provsvar ske på akutmottagning barn- och ungdomsmedicin, SÄS.

Sjuksköterska på BVC ringer till respektive BUM för beställning av provtagning på telefonnummer nedan:

BUM Alingsås	0322-22 63 94
BUM Lerum	0302-47 69 88
BUM Skene	0320-77 93 77
BUM Ulricehamn	0321-292 11
BUM Viskan	033-616 36 84

De prover som ska tas är;

- Bilirubin konjugerat och okonjugerat
- Hb

Uppföljning

Uppföljningen av provsvar sker i huvudsak på BUM. I de fall helg eller helgdag infaller dagen efter provtagning, så sker uppföljning på akutmottagning barn- och ungdomsmedicin enligt ovan flödesschema. Vid uppföljning på akutmottagning ringer BUM dit på anknytning 2135 och meddelar att primärjour ska bevaka provsvar.

Vid avvikande bilirubinvärde, konjugerad bilirubin $> 30 \mu\text{mol/l}$ och/eller minst 20 procent av den totala bilirubinet finns misstanke om spädbarnskolestas. Patienten hänvisas då till akutmottagning barn- och ungdomsmedicin för läkarundersökning samma eller nästa dag.

Journalkopia skickas till BHV (barnhälsovården).

Vid fortsatt ikterus hos barnet på 8-veckorskontrollen på BVC rekommenderas remiss till BUM.

Dokumentinformation

För innehållet svarar

Eija Hägg, verksamhetschef, barn- och ungdomskliniken, SÄS

Remissinstanser

Laslo Erdes, barnhälsovårdsöverläkare, centrala barnhälsovården, Närhälsan

Elisabeth Brandberg, läkarchef, barn- och ungdomskliniken, SÄS

Mia Tiensuu, vårdenhetschef, barnenhet 1, barn- och ungdomskliniken, SÄS

RIKTLINJE

Fastställdedatum
2019-10-17
Gäller fr.o.m.
2019-10-15
Gäller inom
Barn- och ungdomsklinik

Barium-id
40771
Gäller t.o.m.
2021-10-15

Sida
4 (4)
Utgåva
2

Maria Börjesson, vårdenhetschef, barnenhet 2, barn- och ungdomskliniken, SÄS

Martina Granefelt, vårdenhetschef, neonatalavdelning, barn- och ungdomskliniken, SÄS

Victoria Gerdin, vårdenhetschef, barn- och ungdomsmedicinmottagning Viskan och Ulricehamn, barn- och ungdomskliniken, SÄS

Gunnel Andersson, vårdenhetschef, barn- och ungdomsmedicinmottagning Alingsås, barn- och ungdomskliniken, SÄS

Nina Brag, vårdenhetschef, barn- och ungdomsmedicinmottagning Skene, barn- och ungdomskliniken, SÄS

Fastställt av

Eija Hägg, verksamhetschef, barn- och ungdomskliniken, SÄS

Nyckelord

Ikterus, gulsot, gul, bilirubin, hyperbilirubinemi, spädbarnskolestas, BVC, BHV

Referens- och länkförteckning

- Rikshandboken Barnhälsovård
www.rikshandboken-bhv.se under rubrik Pediatrik, flik Hud/Hudnyfödda/Ikterus